

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XXXVIII. Testimonia ætatum reliquarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

loquitur de carne Christi, de qua nostra quæstio est cum ad-
uerfariis; sed de præsentia, seu fruitione Verbi æterni.

In sermone autem de cœna Domini, non dicit Bernardus
per Sacramentum Eucharistiæ dari carnem Christi, tanquam
per signum, vt datur dignitas aliqua per baculum, & annu-
lum; sed dicit gratiam Dei, dari per Sacramenta vt per signa;
sic enim loquitur: *In hunc modum approprians passioni Domi-
nus, de gratia sua curauit inuestire suos: vt inuisibilis gratia si-
gno aliquo visibili præstaretur.* Hæc ille. Quomodo autem
Sacramenta non sint nuda signa, sed etiam causæ instrumen-
tales gratiæ, explicuimus in disputatione de Sacramentis in
genere, vbi etiam hunc locum S. Bernardi tractauimus.

CAPVT XXXVIII.

Testimonia et atum reliquarum.

IN ætate XIII. præter plurima testimonia insi-
gnium Theologorum, Alexandri Alensis, Alber-
ti, S. Thomæ, S. Bonauenturæ, & aliorum, exstat
testimonium Concilij generalis LATERANEN-
SIS sub Innocentio III. in ipso i. cap. decretorum eius Con-
cilij, vbi sic legimus: *Christi corpus & sanguis in Sacramen-
to altaris, sub speciebus panis, & vini veraciter contine-
tur, &c.*

In ætate XIV. præter plurima Doctorum testimonia, vt
Scoti, Henrici, Durandi, & aliorum, exstat decretum Con-
cilij generalis Viennensis sub Clemente V. de festo corporis Do-
mini, vbi expressa testimonia permulta leguntur de veritate
corporis Domini in Eucharistia. Vide Clementinam vnicam
de Reliq. & vener. Sanctorum. Exstat etiam decretum de ado-
ratione huius Sacramenti contra errores Begardorum. Vide
Clementinam Ad nostrum, de hæret.

In ætate XV. exstant testimonia duorum generalium Con-
ciliorum, Constantiensis sess. 13. & Florentini, tum in decreto
de vnione cum Græcis, tum in instructione Armenorum. Quo
etiam tempore non solum multi Latinorum de hac re scri-
pserunt, vt Thomas VValdensis, Ioannes Gerson, & alij, sed
etiã multi Græci scriptores, vt Samonas Episcopus Gazæ, Ni-
colaus Methonenfis, Nicolaus Cabasilas, Marcus Ephesius, &
Bessarion Cardinalis, qui omnes disertè asserunt verã ac realẽ

transmutationem panis in corpus Christi. Videtomum
Bibliotheca sanctorum Patrum.

In ætate denique XVI. exstat testimonium Concilij
generalis Tridentini sess. 13. Exstat etiam Græcorum perspicuum
testimonium, in censura, quam ante paucos annos ediderunt
ad Confessionem Lutheranorum. Nam cap. 10. eius censuræ
disertis verbis affirmat panem per consecrationem verè con-
ueri in ipsum verum Christi corpus. Habemus igitur con-
firmationem Catholicæ doctrinæ per omnes ætates Ecclesiæ
non solum in Occidente, sed etiam in Oriente.

CAPVT XXXIX.

*Compendium argumentorum, quæ sumuntur
Patribus.*

SI quis velit ad classes reducere argumenta omnia
ex quibus probamus, quid Patres locis iam citatis
à nobis citatis, de hoc Sacramento senserint, pro-
terit ad sex classes omnia reuocare.

PRIMA erit ex modo loquendi Patrum de hoc Sacramen-
to. Utuntur enim veteres Patres vocabulis quibusdam, à quibus
Sacramentarij nostri valdè abhorrent; quod certe non
facerent, si cum Patribus in sententia conuenirent. Nam Sa-
cramentarij vix vnquam aliter Eucharistiam appellant, quam
symbola corporis, & sanguinis Domini. At veteres omnes pa-
très appellat, corpus & sanguinem Domini, quod non fa-
ciunt, cum de aliis signis loquuntur. Præterea vocant precio-
sum corpus, tremenda mysteria, pignus salutis, precium nos-
trum. Vide Optatum, Chrysostrum, Ephrem, Augustinum,
& alios. Denique Damascenus, Theophylactus, Euthymius,
Paschasius, & alij, disertis verbis dicunt non figuram esse, sed
ipsum verum corpus.

SECUNDA erit ex comparatione huius Sacramenti cum
aliis rebus: ac **P**RIMO cum Sacramentis Hebræorum. Patres
enim palam affirmare non timent, differre hoc Sacramen-
tum à Manna, agno Paschali, pane propositionis, & similibus
rebus; vt veritatem à figuris, & corpus ab umbra, & rem cele-
stem, diuinam, & inconsumptibilem à re terrena, & consum-
ptibili. Vide Origenem, Cyprianum, Ambrosium, Hieronymum,
Chrysostrum, Augustinum, Cyrillum Alexandrinum.